

NIEUWSBRIEF

Onderzoeksprogramma Peripartum Psychiatrie ErasmusMC Rotterdam (OPPER)

OPPER richt zich op vrouwen met (risico op) ernstige psychiatrische klachten tijdens de zwangerschap en kraamtijd. Wij hopen met dit onderzoek meer te weten komen over het ontstaan en beloop van postpartum psychose en depressie zodat we deze kunnen voorkomen. Daarnaast willen we graag kijken of deze aandoeningen van invloed zijn op de ontwikkeling van het kind.

Deze nieuwsbrief is bestemd voor iedereen die deelneemt aan dit onderzoek of interesse heeft in het onderzoeksprogramma. Via deze weg willen we u bedanken voor uw deelname en u op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen binnen het onderzoeksprogramma.

Uitleg Onderzoeksprogramma

De naam van ons gehele onderzoeksprogramma is OPper: Onderzoeksprogramma Peripartum Psychiatrie Erasmus MC Rotterdam. De belangrijkste deelonderzoeken worden hieronder beschreven. Sommige vrouwen doen mee aan 1 deelonderzoek van OPper, anderen aan meerdere onderzoeken, afhankelijk van ieders persoonlijke situatie. We zijn enorm dankbaar dat zo veel vrouwen willen bijdragen aan OPper!

Ontstaan en beloop van psychiatrische aandoeningen in de kraamtijd

Bij vrouwen die na hun bevalling zijn opgenomen op de Afdeling Psychiatrie van het Erasmus MC of het St. Antonius Ziekenhuis vervolgen we het beloop van de psychiatrische klachten. Inmiddels doen 340 vrouwen mee aan dit deelonderzoek, waarvan we tot nu toe van 104 vrouwen het beloop hebben kunnen vervolgen tot 4 jaar na bevalling.

Coördinator: Nicola Westerbeek en Janneke Gilden

Sinds 2017 onderzoeken we of er aanwijzingen zijn voor afwijkingen van de hersenstructuur en de hersenactiviteit bij vrouwen die na de bevalling van

hun kind ernstige psychiatrische klachten krijgen. Er is nog nooit eerder onderzocht wat er gebeurt in de hersenen tijdens deze vaak korte, maar zeer heftige ziekteperiode. We maken bij vrouwen een MRI-scan van de hersenen vlak na het ontstaan van de psychiatrische aandoening én nadat vrouwen hersteld zijn. We maken ook MRI-scans bij kraamvrouwen zonder psychiatrische klachten. Inmiddels hebben al 15 moeders deelgenomen aan dit deelonderzoek.

Coördinator: Janneke Gilden

In samenwerking met collega's uit Washington gaan we hormoongevoeligheid in het bloed onderzoeken bij vrouwen die een postpartum psychose hebben doorgemaakt (en geen psychose of manie buiten de kraamtijd) en bij kraamvrouwen zonder psychiatrische klachten.

Coördinator: Nicola Westerbeek

Nationale Postpartum Psychose Preventie studie (NP3)

De NP3 studie onderzoekt het voorkomen van terugval bij vrouwen met een hoog risico op postpartum psychose. Dit zijn vrouwen met een bipolaire stoornis (manische depressiviteit) of vrouwen die een eerdere postpartum psychose hebben doorgemaakt. Vrouwen worden voor deze studie gevraagd tijdens de zwangerschap en zij krijgen online vragenlijsten toegestuurd.

Coördinator: Annemerle Beerthuisen en Safina Mahmood

Nieuw onderzoek binnen OPPER: kinderen

Ontwikkeling van kinderen in de baarmoeder

In samenwerking met de afdelingen Verloskunde in het EMC en LUMC onderzoeken we de hersenontwikkeling van kinderen die tijdens de zwangerschap zijn bloot gesteld aan lithium. We kijken naar de uitgebreide echo's die tijdens de zwangerschap gemaakt zijn.

Coördinator: Annemerle Beerthuizen

Ontwikkeling van jonge kinderen

We onderzoeken ook de kinderen van moeders die een bipolaire stoornis hebben, kinderen van moeders die een postpartum psychose hebben doorgemaakt en kinderen van moeders die deze psychiatrische klachten niet hebben gehad. Kinderen van 2 of 3 jaar wiens moeder aan de NP3 studie heeft meegedaan kunnen aan dit onderzoek meedoen. Tijdens een huisbezoek onderzoeken we de ontwikkeling, met de Bayley-III-NL. Bij deze test wordt de spraakontwikkeling, de motorische ontwikkeling en verstandelijke ontwikkeling getest. Tijdens het onderzoek vragen wij de deelnemers ook een vragenlijst over henzelf en het gedrag van hun kind in te vullen. Inmiddels hebben al 10 kinderen aan dit onderzoek deelgenomen.

Coördinator: Annemerle Beerthuizen en Myrthe Boekhorst

Ontwikkeling en stemming van oudere kinderen

In een nieuw landelijk onderzoek naar de ontwikkeling van kinderen van een ouder met een stemmingsstoornis -het MARIO project- willen we meer zicht krijgen op de beschermende en risico factoren van een depressie. In het MARIO project (*Mood and Resilience in Offspring*) staat veerkracht centraal. We willen graag beter begrijpen waarom

sommige kinderen (ondanks bijvoorbeeld veel stress of familieleden met psychiatrische ziekten) geen stemmingsklachten ontwikkelen. Deze informatie willen we gaan gebruiken om vroegtijdig deze kwetsbare groep kinderen effectief te kunnen ondersteunen. De studie zal in 2018 van start gaan.

Coördinator: Dominique Maciejewski

IMAGE_AL

Deze studie onderzoekt de hersenontwikkeling van kinderen (6-14 jaar) waarvan de moeder tijdens de zwangerschap lithium en/of antipsychotica heeft gebruikt. We weten helaas nog heel weinig over de gevolgen van het gebruik van deze medicijnen tijdens de zwangerschap. Om de hersenontwikkeling van deze kinderen beter in kaart te brengen, maken wij een hersenscan (MRI) en onderzoeken we de ontwikkeling en intelligentie. We nemen ook een aantal onderzoeken af bij één van de ouders. Sinds februari 2017 hebben we al 35 kinderen onderzocht, waarvan 28 kinderen zijn gescand.

Coördinator: Eline Poels

Terugkoppeling enquête

Bij de vorige nieuwsbrief hebben wij een enquête meegestuurd, zodat we konden inventariseren of de informatie van de nieuwsbrief aansluit bij uw wensen. We kregen enorm veel enquêtes ingevuld retour gestuurd, hartelijk dank hiervoor! Op deze manier kunnen we ons onderzoek blijven verbeteren.

De belangrijkste resultaten van de enquête:

De nieuwsbrief voldoet voor de meesten van u aan de verwachtingen. Daarbij worden de frequentie en inhoud van de nieuwsbrief door velen van u gewaardeerd. Het merendeel van de vrouwen gaf aan de nieuwsbrief het liefste per post te willen ontvangen. Sommigen vrouwen gaven aan te willen deelnemen aan bijeenkomsten over hun ziekte, waarbij ervaringen gedeeld kunnen worden. Hiervoor

verwijzen wij u graag naar Stichting Memam, de lotgenotenvereniging (www.memam.nl). Indien u advies zoekt over een volgende zwangerschap, kunt u zich aanmelden via de poli Zwangerschapspsychiatrie van het Erasmus MC (poli.psych@erasmusmc.nl).

Resultaten onderzoeksprogramma

Virussen

Eerder vonden we immuun afwijkingen bij patiënten met postpartum psychose en depressie. We hebben onderzocht of het hebben van een virale infectie mogelijk een rol speelt bij het ontstaan van deze aandoeningen. Dit bleek niet het geval.

Schildklier

We hebben schildklier onderzoek gedaan samen met Prof. dr. Victor Pop van de Universiteit Tilburg. We hebben gevonden dat vrouwen die antistoffen tegen de schildklier in het bloed hebben tijdens de zwangerschap, na de bevalling een hoger risico hebben op een depressie.

Ook hebben we schildklier onderzoek gedaan met collega's uit Denemarken. Uit dit bevolkingsonderzoek blijkt dat na de bevalling schildklierziekte en psychiatrische ziekte vaak samen voorkomen.

Lithium dosering

We hebben onderzocht hoe de lithium bloedspiegel veranderd tijdens de zwangerschap en kraamtijd. Op basis van dit onderzoek is het advies de bloedspiegel heel regelmatig te controleren, de tijd rondom de bevalling wekelijks.

Proefschrift Richard Wesseloo

Richard Wesseloo zal zijn proefschrift, "Bipolar spectrum disorder during pregnancy and the postpartum period", op 21 maart 2018 verdedigen,

om 13.30 uur in de Prof. Andries Queridozaal, Onderwijscentrum Erasmus MC. De verdediging is openbaar. Als u een exemplaar van zijn proefschrift wil ontvangen, stuur dan een email (opper@erasmusmc.nl). Hij blijft ook na zijn promotie betrokken bij het onderzoeksprogramma. Bij de volgende nieuwsbrief zullen we een Nederlandse samenvatting van het proefschrift meesturen.

Overig Nieuws

Karin den Oudsten is dé Libelle Ster volgens de lezeressen van het gelijknamige weekblad. Ze zette Stichting Me Mam (www.memam.nl) op met steun van het Erasmus MC, een platform voor moeders met psychische klachten na een bevalling. Zie ook: <https://www.libelle.nl/mensen/actueel/karin-oudsten-wint-libelle-ster-2017/>

Gezonde vrijwilligers

Naast vrouwen die een postpartum psychiatrische aandoening hebben doorgemaakt zijn wij ook nog op zoek naar zwangeren en kraamvrouwen (bevalling <6 weken) zonder psychiatrische voorgeschiedenis, die als vrijwilliger mee willen doen aan het onderzoek. Kent u iemand die mee zou willen doen? Neem dan contact op met Nicola Westerbeek of Janneke Gilden via opper@erasmusmc.nl

Tenslotte

- Hebt u vragen over het onderzoek? Neem dan gerust contact met ons op.
- Bent u verhuisd? Wilt u dan uw nieuwe adres aan ons doorgeven?
- Om u op de hoogte te kunnen houden van het onderzoek en de behaalde resultaten stellen wij het op prijs als u ons ook uw e-mailadres en (mobiele) telefoonnummer wilt doorsturen.
- Hartelijk dank voor uw interesse in en/of uw deelname aan OPPER!

Contactgegevens

E-mail: opper@erasmusmc.nl

Telefoon: 06 812 176 71

Vriendelijke groeten en een heel goed 2018,

namens het hele onderzoeksteam,
 Veerle Bergink en Astrid Kamperman